

AP3 Tredje AP-fonden

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
103 33 Stockholm
fi.registrator@regeringskansliet.se

ÄNDRADE REGLER FÖR FÖRSTA-FJÄRDE AP-FONDERNA

(Fi2017/02972/FPM)

TREDJE AP-FONDENS REMISSVAR

Tredje AP-fonden
Postadress: Box 1176, 111 91 Stockholm
Besöksadress: Vasagatan 16, Stockholm
Telefon: 08-555 17 100
Telefax: 08-555 17 120
E-post: info@ap3.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	2
Inledning	3
Promemorians kapitel 6.1 En högsta andel illikvida tillgångar	3
Definitionen av likvida tillgångar	3
Tillåtna illikvida tillgångar	4
Promemorians kapitel 6.2 En minsta andel räntebärande värdepapper	6
Promemorians kapitel 6.3 Möjlighet att placera i råvaruderivat	6
Promemorians kapitel 6.4 Kravet att anlita externa förvaltare tas bort.....	7
Promemorians kapitel 7 Ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande	7
Promemorians kapitel 7.2 Lagkrav om föredömlig förvaltning genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande.....	8
Promemorians kapitel 7.3 Riktlinjer och mål.....	8
Promemorians kapitel 7.4-7.5 Transparens och samverkan.....	8
promemorians kapitel 7.6 Utvärdering	9
Bilaga 1: Förslag på alternativ till förarbete som ersätter kapitel 7.1 till 7.5.....	10
7.1 Bakgrund	10
7.2 Lagkrav om föredömlig förvaltning genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande	11
7.3 Riktlinjer och mål.....	13
7.4 Transparens.....	13
7.5 Samverkan	14
Bilaga 2: Lagförslag – och kommentarer	15
Förslag till andra författningsändringar	30
Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	30
Kompensation för ingående mervärdesskatt	31

SAMMANFATTNING

Tredje AP-fonden välkomnar regeringens förslag till förändrade placeringsregler för att ge bättre förutsättningar för Första-Fjärde AP-fonderna att på ett effektivt sätt kunna uppnå målet för förvaltningen, till nytta för nutida och framtida pensionärer.

Tredje AP-fonden tillstyrker huvudsakligen promemorians förslag och de resonemang som förs. Det finns dock områden där Tredje AP-fonden inte instämmer i förslagen eller anser att det behöver göras Anpassningar eller tillägg för att åstadkomma goda förutsättningar för en effektiv förvaltning.

Tredje AP-fonden värnar framförallt om att få bättre möjligheter till infrastrukturinvesteringar som är det område som har utvecklats mest sedan det nuvarande regelverket sjösattes. Infrastruktur-investeringar passar väl med Första-Fjärde AP-fondernas långsiktiga uppdrag och utgör en central del i utvecklingen mot ett hållbart samhälle.

Tredje AP-fonden vill slå vakt om att arbetet med ansvarsfulla investeringar utgör en integrerad del i förvaltningen och välkomnar att promemorian understryker AP-fondernas entydiga mål.

Tredje AP-fonden anser att de föreslagna placeringsreglerna bör kompletteras enligt följande:

- a) Första-Fjärde AP-fonderna bör ges möjlighet att investera i infrastrukturbolag på motsvarande sätt som de idag kan investera i fastighetsbolag. Förslaget syftar till att effektivisera förvaltningen.
- b) Första-Fjärde AP-fonderna bör ges möjlighet att investera direkt i onoterade bolag genom att sidoinvestera med fonder och riskkapitalbolag i vilka fonden är investerad. Förslaget syftar till att begränsa förvaltningskostnaderna.
- c) Första-Fjärde AP-fonderna ska efter notering av onoterade bolag kunna inneha mer än 10 procent av rösterna oavsett ägarandel före noteringen. Förslaget syftar till att skapa samma förutsättningar för AP-fonderna inför notering av onoterade bolag som andra ägare har.
- d) Första-Fjärde AP-fonderna bör ges utökade möjligheter att ge direktlån till fastighetsbolag och andra onoterade bolag i vilka fonden är investerad. Förslaget syftar till att AP-fonderna ska kunna kapitalisera bolag på samma villkor som andra ägare.
- e) Första-Fjärde AP-fonderna bör ges möjlighet att använda råvaruderivat i förvaltningen. Förslaget syftar till att bredda möjligheten att hantera risker i förvaltningen.
- f) Definitionen av vad som ska anses utgöra likvida investeringar bör förtydligas. Uppräkningen av marknadsplatser bör breddas för att undvika oklarheter utanför EES-området, särskilt vad gäller tillväxtmarknader. Derivat och aktier som förväntas noteras inom ett år bör, precis som idag, kunna räknas som noterade. Förslaget syftar till att undvika att nya begränsningar tillkommer.

Tredje AP-fonden ser i grunden positivt på ett regelverk som införlivar hållbarhetsaspekter och som ger goda förutsättningar för ett föredömligt arbete med ansvarsfulla investeringar. Tredje AP-fonden föreslår dock ett regelverk som i linje med AP-fondernas övriga reglering är mer principbaserat och mindre byggt på detaljstyrning. Beträffande ansvarsfulla investeringar innehåller remissvaret ett konkret alternativt förslag på utformning av lagtext och förarbete.

Slutligen föreslår Tredje AP-fonden att regeringens årliga utvärdering kompletteras med en hearing i riksdagen som kan omfatta utvecklingen för hela inkomstpensionssystemet för att öka öppenheten och sprida kunskapen om pensionssystemet.

INLEDNING

Dagens regelverk i form av lag, förarbeten och praxis har visat sig vara funktionellt för AP-fonderna i deras arbete med att utföra uppdraget och har bidragit till att högt ställda förväntningar på avkastning, kostnadseffektivitet och hållbarhet har infriats. De avväganden och den tydlighet i centrala frågor som framgår av det nuvarande förarbetet, AP-fonderna i det reformerade pensionssystemet (prop. 1999/2000:46), har visat sig vara ändamålsenliga för en ansvarsfull förvaltning av buffertkapitalet. Tredje AP-fonden ser därför ett stort värde i att regelverket även fortsättningsvis baseras på allmänt hållna principer i motsats till detaljerade förarbeten.

Tredje AP-fondens förslag syftar till att underlätta en effektiv förvaltning av alternativa tillgångar och att ge Första-Fjärde AP-fonderna jämförbara förutsättningar med andra investerare. Förslagen medför inte behov av stora interna organisationer något som promemorian uttrycker viss oro för.

Promemorian utgår i många fall från texten i Nya regler för AP-fonderna (Ds 2015:34). Tredje AP-fonden anser, beträffande kapitel 7 ”Ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande”, att det finns betydande problem med att utgå från Ds:ns förslag och skrivningar. Ds:ns förslag byggde på en ny styrmodell (se t.ex. s. 132 och 447) som inte längre är aktuell. Det är därför fel att utgå från förslag och att referera till remissvar från Ds:en.

Tredje AP-fondens remissvar behandlar promemorians kapitel 6 ”Placeringsregler” och kapitel 7 ”Ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande”. När det gäller kapitel 7 inleds yttrandet med Tredje AP-fondens allmänna utgångspunkter för regleringen av ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Därefter redovisas fondens inställning och förslag.

Bilaga 1 innehåller ett alternativt förarbete till den lagtext som Tredje AP-fonden föreslagit rörande ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande.

Bilaga 2 innehåller Tredje AP-fondens lagförslag.

Tredje AP-fondens yttrande behandlar inte kapital 8 ”Förslagets konsekvenser” och kapitel 9 ”Författningskommentarer”.

PROMEMORIANS KAPITEL 6.1 EN HÖGSTA ANDEL ILLIKVIDA TILLGÅNGAR

Tredje AP-fonden tillstyrker promemorians förslag om en högsta andel illikvida tillgångar om 40 procent av det verkliga värdet av Första-Fjärde AP-fondernas tillgångar vid tidpunkten för investeringen.

Tredje AP-fonden föreslår att tillåta likvida respektive illikvida tillgångar förtydligas och kompletteras på det sätt som anges i det följande.

Definitionen av likvida tillgångar

Tredje AP-fonden föreslår att definitionerna av likvida tillgångar förtydligas så att uppräkningslistan av marknadsplatserna omfattar reglerade marknader, handelsplattformar, motsvarande marknader utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), samt annan organiserad handel på kapitalmarknaden.

Promemorians definition av likvida tillgångar bygger i allt väsentligt på definitioner i rättsakter inom EU. En konsekvens av detta är att förändringar i EUs regelverk får direkt påverkan på vad som utgör likvida respektive illikvida tillgångar och påverkar därmed också AP-fondernas investeringsuniversum. Om exempelvis definitionerna av reglerade marknader respektive handelsplattformar ändras så att en viss marknadsplats inte längre uppfyller EUs krav blir aktier noterade på en sådan marknadsplats att anse som onoterade med följd att AP-fonderna inte längre får direktäga sådana aktier. EUs reglering av

marknadsplatser syftar till att uppfylla olika krav och behov inom EU. Dessa låter sig många gånger inte lätt appliceras på marknadsplatser utanför EU, något som särskilt gäller marknadsplatser i tillväxtländer. Vidare anser Tredje AP-fonden att det saknas skäl att göra skillnad mellan reglerade marknader respektive handelsplattformar vid bedömningen av marknader utanför EES.

I syfte att förbättra förutsebarheten och flexibiliteten i förvaltningen föreslår Tredje AP-fonden därför att hänvisningen till jämförbara marknader utanför EES bör avse både reglerade marknader och handelsplattformar och att uppräkningslistan av marknadsplatser kompletteras till att även omfatta andra marknader där instrument kan omsättas till ett rimligt pris. Vad som utgör den språkligt mest ändamålsenliga avgränsningen av marknader där instrument kan omsättas till ett rimligt pris kan diskuteras. Tredje AP-fonden har valt att utgå från promemorians författningskommentar till 8 a § (se promemorian s. 47).

Tredje AP-fondens förslag till lagtext finns i 4 kap. 5 § 1 i lagtextbilagan.

Tredje AP-fonden föreslår att definitionerna av likvida instrument förtydligas till att uttryckligen omfatta 1) derivat och 2) överlåtbara värdepapper och penningmarknadsinstrument som inom ett alternativt två år från emissionen avses bli noterade.

I syfte att klargöra att derivat även fortsättningsvis ska anses vara likvida instrument föreslår Tredje AP-fonden att definitionerna av likvida instrument kompletteras till att uttryckligen omfatta derivat. Inom ramen för den nuvarande lagstiftningen är derivat undantagna från krav på marknadsnotering och omsättningsbarhet (se prop. 1999/200:46 s. 89). Derivat ingår inte heller bland de instrument som omfattas av den s.k. 5 procentsregeln i 4 kap. 8 §. Tredje AP-fonden anser att det saknas skäl att ändra den nuvarande regleringen.

I syfte att säkerställa att Första-Fjärde AP-fonderna även fortsättningsvis ska kunna investera i bolag en kortare tid före notering föreslår Tredje AP-fonden att definitionerna av likvida instrument kompletteras med värdepapper och penningmarknadsinstrument som inom ett år från förvärvet avses bli noterade. Enligt de nuvarande reglerna får Första-Fjärde AP-fonderna förvärva aktier som inom ett år från förvärvet avses bli upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Denna regel saknas i promemorians lagförslag och förändringen kommenteras inte i promemorian.

Det är vanligt att bolag före notering söker bredda investerarbaser till bl.a. institutionella placerare vilket kan ge AP-fonderna intressanta investeringsmöjligheter. Möjligen kan anföras att tidsperioden ett år har varit väl kort eftersom det inte sällan har tagit längre tid att notera ett bolag än vad som förväntades vid investeringstillfället. Det skulle därför vara önskvärt att regeln ändrades till att ”förvärva aktier som inom två år förväntas bli noterade”.

Tredje AP-fondens förslag till lagtext finns i 4 kap. 5 § 1 i lagtextbilagan.

Tillåtna illikvida tillgångar

Tredje AP-fonden föreslår att Första-Fjärde AP-fonderna bör ges möjlighet att investera i infrastrukturbolag på motsvarande sätt som de idag kan investera i fastighetsbolag.

Infrastruktur har utvecklats till en betydande tillgångsklass för institutionella investerare med långsiktiga åtaganden. Dessa investeringars långsiktiga avkastning och förhållandevis begränsade risk gör dem väl lämpade för pensionskapital. Nya infrastrukturinvesteringar utgör också ett väsentligt inslag i omställningen till ett hållbart samhälle.

Första-Fjärde AP-fondernas möjlighet att idag äga onoterade aktier i form av fastighetsbolag inklusive infrastrukturfastigheter utgör exempel på investeringar där en hög kostnadseffektivitet uppnås som ett resultat av direktägandet. Den styrmodell som AP-fonderna utvecklat kring fastighetsinvesteringar lämpar sig väl även för infrastrukturinvesteringar.

Många infrastrukturinvesteringar kan klassificeras som fastigheter men långt ifrån alla. Det medför ibland tolkningsproblem där den rättsliga bedömningen får avgörande betydelse för investeringsbeslutet. AP-fonderna bör få samma förutsättningar som andra investerare att investera i infrastruktur.

En långsiktig pensionsförvaltare investerar ofta i ett infrastrukturbolags hela livscykel genom olika ägandeformer. Infrastrukturfonder har ofta ett betydande inslag av projekt som när de färdigställts, och har ett löpande kassaflöde, säljs till investerarna i fonden. Utifrån förväntad risk och avkastning kan man förenklat säga att fonder lämpar sig bättre för infrastruktur med högre risk ("green field") medan utvecklad infrastruktur med lägre risker ("brown field") lämpar sig bättre för direktägande. Fondförvaltarens kompetens behövs inte på samma sätt i ett utvecklat infrastrukturbolag och den lägre avkastningen kan sällan bära en fondstrukturs förvaltningskostnader. Investeringar i infrastruktur via fond eller riskkapitalbolag medför också en alltför hög kostnadsbelastning för AP-fonderna för att motivera sådana investeringar i större skala.

Nu när lagstiftningen moderniseras och onoterade tillgångar utgör ett naturligt inslag i AP-fondernas portföljer finns det goda skäl att behandla infrastrukturinvesteringar på samma sätt som fastighetsinvesteringar. Tredje AP-fonden föreslår att Första-Fjärde AP-fonderna ges möjlighet att investera i infrastrukturbolag enligt samma modell som för fastighetsbolag i syfte att skapa samma förutsättningar som andra långsiktiga investerare har vilket också främjar kostnadseffektiviteten.

Tredje AP-fondens förslag till lagtext finns i 4 kap. 8 a § i lagtextbilagan. Konsekvensändringar och definitionen av infrastrukturbolag finns i 4 kap. 6 och 7 §§.

Tredje AP-fonden föreslår att Första-Fjärde AP-fonderna får möjlighet till sidoinvesteringar med fonder och riskkapitalbolag i vilka fonden är investerad.

Det förekommer att en riskkapitalfond som har behov av ytterligare finansiering vid ett förvärv erbjuder de som är investerade i fonden att gå in som extern part. AP-fonden kan då erbjudas att vara den externa parten. För sådana sidoinvesteringar utgår normalt inte en löpande förvaltningsavgift eller en mycket begränsad sådan. Dessutom ansvarar förvaltaren av riskkapitalfonden för den löpande förvaltningen och ägarstyrning.

Tredje AP-fonden föreslår därför att Första-Fjärde AP-fonderna får samma möjlighet till sidoinvesteringar med fonder och riskkapitalbolag i vilka fonden är investerad som andra investerare. Syftet med förslaget är att förbättra förutsättningarna för en kostnadseffektiv förvaltning. Att ägandet begränsas till att vara minoritetsägare kan säkerställas genom att sidoinvesteringar begränsas till att som högst få uppnå en röstandel om 30 procent. Tredje AP-fonden har i sitt lagtextförslag valt att inte föreslå en sådan begränsning.

Tredje AP-fondens förslag till lagtext finns i 4 kap. 8 a § i lagtextbilagan.

Tredje AP-fonden föreslår att Första-Fjärde AP-fonderna efter notering av onoterade bolag i vilka fonden var investerad före noteringen ska ha rätt att behålla ett innehav i bolaget som överstiger 10 procent av rösterna, dvs. att kravet på att en eller flera AP-fonder äger minst 50 procent av rösterna i bolaget tas bort.

Dagens regelverk medger endast ett större ägande än 10 procent i ett noterat bolag ifall en eller flera AP-fonder tillsammans äger mer än 50 procent av bolaget före notering. Vid tidpunkten då regeln infördes ägde AP-fonderna endast ett onoterat bolag, AP-fastigheter. Idag är AP-fonderna delägare i ett flertal onoterade fastighets- och infrastrukturbolag. Då det nu sker en anpassning av regelverket till att betrakta onoterade tillgångar som ett naturligt inslag i Första-Fjärde AP-fondernas förvaltning bör också denna ägarbegränsningsregel anpassas.

Tredje AP-fonden föreslår därför att en AP-fond efter notering ska få äga mer än 10 procent av rösterna oavsett hur stort ägandet var före noteringen, dvs. att kravet på att en eller flera AP-fonder äger minst 50 procent av rösterna i bolaget tas bort. Syftet med förslaget är att skapa samma förutsättningar för AP-fonderna som för andra ägare att följa ett bolag genom livscykeln och för att undvika risken för kostsamma tvingande försäljningar inför en notering. Ett ägande över 10 procent kan också vara viktigt för att säkra minoritetens intressen. Det kan vidare ligga i alla ägares intresse att en AP-fond ska kunna kvarstå som större ägare även efter notering.

I promemorian Nya regler för AP-fonderna Ds 2015:34 fanns ett sådant förslag, se 5 kap. 9 § i Ds 2015:34. I likhet med Ds:ns förslag ska innehav som överskrider 10 procent inte få utökas efter det att aktierna tagits upp till handel.

Tredje AP-fondens förslag till lagtext finns i 4 kap. 9 § i lagtextbilagan.

Tredje AP-fonden föreslår att Första-Fjärde AP-fonderna ges möjligheter att ge lån till fastighetsbolag, infrastrukturbolag samt sidoinvesteringsföretag i vilka fonden är ägare, dvs. att kravet på att en eller flera AP-fonder äger minst 50 procent av rösterna i bolaget tas bort.

I dagens regelverk tillåts Första-Fjärde AP-fonderna endast att ge direktlån till fastighetsbolag om fonden ensam eller tillsammans med andra AP-fonder innehar mer än 50 procent av röstetalet för samtliga aktier i bolaget. AP-fonderna har som en konsekvens av kravet på ägarandel ofta inte samma möjligheter som andra investerare när det gäller hur skuldsidan i bolaget ska struktureras vilket kan medföra en ineffektiv kapitalallokering. Vid tidpunkten då regeln infördes ägde AP-fonderna endast ett onoterat bolag, AP-fastigheter. Idag är AP-fonderna delägare i ett flertal onoterade fastighets- och infrastrukturbolag. Då det nu sker en anpassning av regelverket till att betrakta onoterade tillgångar som ett naturligt inslag i Första-Fjärde AP-fondernas förvaltning bör också denna ägarbegränsningsregel anpassas.

Tredje AP-fonden föreslår att ägarbegränsningen tas bort. Syftet med förslaget är att skapa samma förutsättningar för AP-fonderna som för andra investerare.

Tredje AP-fondens förslag till lagtext finns i 4 kap. 7 § i lagtextbilagan.

PROMEMORIAN KAPITEL 6.2 EN MINSTA ANDEL RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Tredje AP-fonden tillstyrker att kravet på att hålla räntebärande papper med låg kredit- och likviditetsrisk sänks till 20 procent.

Tredje AP-fonden föreslår att placeringarna inte begränsas till instrument med en officiell investment grade rating utan bör även omfatta räntebärande värdepapper med en kreditrisknivå ”motsvarande investment grade”.

Tredje AP-fonden är positiv till att kravet på att hålla räntebärande papper med låg kredit- och likviditetsrisk sänks till 20 procent. De tillgångar som ska placeras med låg kredit- och likviditetsrisk bör dock inte begränsas av att instrumenten ska ha en officiell investment grade rating utan bör även omfatta räntebärande värdepapper med en kreditrisknivå ”motsvarande investment grade”. Kreditvärdiga emittenter tar inte alltid den kostnad som det innebär att upprätthålla en rating eftersom man ändå kan emittera kostnadseffektivt. Några av AP-fondernas fastighetsbolag utgör exempel på det.

PROMEMORIAN KAPITEL 6.3 MÖJLIGHET ATT PLACERA I RÅVARUDERIVAT

Tredje AP-fonden föreslår att förbudet mot att placera i råvaruderivat tas bort.

Tredje AP-fonden avstyrker promemorians förslag i den allmänna motiveringen om fullständig genomlysning av fonder vad gäller råvaruinvesteringar.

De bolag som AP-fonderna investerar i nyttjar i sin tur råvarumarknaden för att hantera risker och för att investera i långsiktiga projekt för att tillgodose nuvarande och framtida behov. Att på så sätt investera i råvaror och att hantera råvarurisker utgör i sig ett väsentligt inslag i en väl fungerande samhällsutveckling. Liksom för andra investeringar förväntas AP-fonderna att investera i råvaror och att hantera råvarurisker med hjälp av råvaruderivat på ett ansvarsfullt sätt. Råvaruderivat kan exempelvis vara funktionella för att hantera inflationsrisker.

I promemorian anges en nolltolerans för råvaror, vilket är en restriktivare hållning än den tolkning AP-fonderna gör av dagens regelverk. Placeringsreglerna för det stora flertalet fonder och hedgefonder tillåter normalt alla instrument och tillgångar som den relevanta lagstiftningen tillåter. Det medför att en stor del av de fonder som är aktuella för Första-Fjärde AP-fonderna att investera i har möjlighet att inneha råvaror oavsett om den möjligheten används eller ej. Som en följd av skyldigheten att behandla alla investerare lika har fondförvaltarna inte möjlighet att i förhållande till en investerare lova att inte utnyttja möjligheten att investera i råvaror. Första-Fjärde AP-fonderna tillämpar som en tumregel att en fond kan innehålla upp till 10 procent råvaror för att säkra att universum av fonder inte ska bli för litet. Ett absolut förbud mot råvaror även vid fondinvesteringar skulle begränsa möjligheterna att placera i fonder, fördyra placeringarna och sannolikt medföra att delar av dagens investeringar måste avvecklas.

AP-fondernas möjliga placeringsområde ska vara så brett som möjligt för att nå bästa effektivitet. Därför föreslår Tredje AP-fonden i första hand att förbudet mot råvaruderivat tas bort. I andra hand bör inte nuvarande lagstiftning och förarbeten ändras på så sätt att nya begränsningar införs.

PROMEMORIANS KAPITEL 6.4 KRAVET ATT ANLITA EXTERNA FÖRVALTARE TAS BORT

Tredje AP-fonden tillstyrker att kravet på att anlita externa förvaltare tas bort.
--

PROMEMORIANS KAPITEL 7 ANSVARSFULLA INVESTERINGAR OCH ANSVARSFULLT ÄGANDE

Tredje AP-fonden delar promemorian bedömning att det finns skäl att komplettera med regler om att Första-Fjärde AP-fonderna ska förvalta fondmedlen föredömligt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande.

Den nuvarande regleringen av AP-fonderna utgår från generella lagregler som förtydligas i förarbetet. En sådan lagstiftningsteknik har goda förutsättningar att fungera ändamålsenligt över tid. Tredje AP-fonden anser därför att en modernisering av reglerna bör baseras på samma principer som dagens lagstiftning.

Promemorian utgår i många fall från texten i ”Nya regler för AP-fonderna” (Ds 2015:34) beträffande kapitlet ”Ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande”. En konsekvens av detta är att mycket i promemorian blir otydligt. Tredje AP-fonden anser att det finns betydande problem med att utgå från Ds:ns förslag och skrivningar då den bygger på en annan styrmodell och andra mål. I Ds:ns förslag var ”AP-fondsmyndigheternas” mål inte kopplade till största nyttan för försäkringen för inkomstgrundad pension utan det uppdraget var ålagt ”AP-fondsämnden”. AP-fondsmyndigheterna skulle sedan förvalta fondmedlen på ett föredömligt sätt utifrån en referensportfölj som AP-fondsämnden hade beslutat.

För att uppnå en tydlighet anser Tredje AP-fonden att det genomgående ska avspeglas i såväl lagstiftning som förarbeten att integrering av miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter i förvaltningen bidrar till att undvika risker och höja avkastningen.

Tredje AP-fonden anser att det som promemorian önskar uppnå skulle gynnas av att lagen och förarbetet utformas i linje med nuvarande lagstiftning och därmed förkortas och förenklas med fokus på att utgå från enkla, tydliga och allmänt hållna principer. Tredje AP-fonden föreslår därför ett ändrat lagförslag där integreringen av hållbarhetsarbetet i förvaltningen förtydligas. Remissvaret har som bilaga också ett

alternativt förslag till hur förarbetet kan utformas, vilket delvis har baserats på promemorians kapitel 7.1-7.5. Där föreslår Tredje AP-fonden också att Etikrådets beskrivning av vad som kännetecknar en hållbar utveckling tillämpas och ersätter promemorians skrivning.

Promemorian föreslår att ett samarbete mellan fonderna regleras i lagen. Ett lagfäst krav på samarbete skapar otydlighet kring respektive styrelses fulla ansvar för verksamheten samtidigt som AP-fonderna redan har ett väl fungerande samarbete. Tredje AP-fonden avstyrker därför att samverkan regleras i lag. Allmänna principer och riktlinjer för Första-Fjärde AP-fondernas samarbete rörande hållbarhetsfrågor kan däremot anges i förarbetet.

I det följande redovisas Tredje AP-fondens alternativa förslag.

PROMEMORIANS KAPITEL 7.2 LAGKRAV OM FÖREDÖMLIG FÖRVALTNING GENOM ANSVARSFULLA INVESTERINGAR OCH ANSVARSFULLT ÄGANDE

Tredje AP-fonden tillstyrker promemorians förslag att Första-Fjärde AP-fonderna ska förvalta fondmedlen föredömligt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande och att särskild vikt ska fästas vid hur en hållbar utveckling kan främjas utan att göra avkall på det övergripande målet. **Tredje AP-fonden föreslår** att målet ändras från promemorians ”hög avkastning” till ”att fondmedlen ska förvaltas på sådant sätt att de blir till största möjliga nytta för försäkringen för inkomstgrundad pension.”

Målet för Första-Fjärde AP-fonderna är att förvalta fondmedlen på sådant sätt att de blir till största möjliga nytta för försäkringen för inkomstgrundad ålderspension. Vidare ska den totala risknivån i fondernas placeringar vara låg. Fondmedlen ska, vid vald risknivå, placeras så att långsiktigt hög avkastning uppnås. Promemorians förslag i denna del hänvisar enbart till hög avkastning. Enligt Tredje AP-fonden blir en hänvisning till enbart mål om hög avkastning för begränsat då det inte beaktar kraven på generationsneutralitet, långsiktighet och låg risk.

Tredje AP-fonden föreslår därför att målet ändras från promemorians ”hög avkastning” till ”att fondmedlen ska förvaltas på sådant sätt att de blir till största möjliga nytta för försäkringen för inkomstgrundad pension.”

PROMEMORIANS KAPITEL 7.3 RIKTLINJER OCH MÅL

Tredje AP-fonden föreslår att verksamhetsplanen ska innehålla riktlinjer för placeringsverksamheten inklusive riktlinjer för hur fondmedlen ska förvaltas föredömligt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande samt en riskhanteringsplan.

Tredje AP-fonden anser att nuvarande lagstiftning har en formulering avseende riktlinjer som har varit tillräcklig för att Första-Fjärde AP-fonderna ska upprätthålla en god standard i utformningen av interna riktlinjer och regelverk. Hållbarhetsfrågorna är redan idag en integrerad del av dessa. För att markera att hållbarhetsfrågorna är en integrerad del av förvaltningen räcker det med ett kort tillägg i nuvarande lagstiftning.

PROMEMORIANS KAPITEL 7.4-7.5 TRANSPARENS OCH SAMVERKAN

Tredje AP-fonden föreslår att transparens och samverkan enbart behandlas i förarbetet.

Tredje AP-fonden föreslår att förarbetena bör understödja transparens och samarbete såväl mellan AP-fonderna som med andra relevanta aktörer nationellt och internationellt i syfte att utveckla hållbarhetsarbetet, dock utan att styra mot någon särskild samverkansform eller på annat sätt styra samarbetet i detalj.

PROMEMORIANS KAPITEL 7.6 UTVÄRDERING

Tredje AP-fonden föreslår att regeringens utvärdering och riksdagens behandling av skrivelsen kompletteras med en utfrågning i riksdagen som bör omfatta inkomstpensionssystemet som helhet.

Tredje AP-fonden anser att regeringens årliga utvärdering är ett viktigt instrument för fonden att få återkoppling på det arbete som utförs och vad regeringen och riksdagen anser vara extra viktiga frågor att betona. I utvärderingen ingår uppföljningen av hållbarhetsaspekterna och hur hanteringen av dessa utvecklas. Utvärderingen uppfattas som en gedigen redogörelse för och uppföljning av AP-fondernas arbete utan att ta formen av direkt politisk styrning.

Tredje AP-fonden anser emellertid att utvärderingsprocessen kan utvecklas. Det vore värdefullt om utvärderingen kompletterades med en av riksdagen anordnad årlig offentlig utfrågning om AP-fonderna och det statliga inkomstpensionssystemet som helhet, där berörda intressenter såsom Pensionsmyndigheten och alla AP-fonder bjuds in att delta. Vid en sådan utfrågning skulle pensionssystemet som helhet presenteras och AP-fonderna sättas i ett större sammanhang. Den skulle förslagsvis ske under våren efter det att Pensionsmyndighetens och AP-fondernas årsredovisningar offentliggjorts. En sådan utfrågning skulle bidra till att hålla diskussionen om pensionssystemet levande och peka på eventuella behov av förändringar. En annan fördel med en årlig utfrågning med alla centrala intressenter är att den förhoppningsvis skulle bidra till att sprida kunskap om pensionssystemet.

Detta remissvar har föredragits för styrelsen i Tredje AP-fonden, som har uppdragit åt VD att avge remissvar.

Stockholm 26 oktober 2017

Kerstin Hessius
Verkställande direktör

Mikael Sedolin
Chefsjurist

BILAGA 1: FÖRSLAG PÅ ALTERNATIV TILL FÖRARBETE SOM ERSÄTTER KAPITEL 7.1 TILL 7.5

7.1 BAKGRUND

Första-Fjärde AP-fonderna har i sin roll som förvaltare av buffertkapitalet i uppgift att säkerställa att fondmedlen blir till största möjliga nytta för försäkringen för inkomstgrundad ålderspension. Första-Fjärde AP-fondernas uppgift är således att skapa så god avkastning som möjligt på buffertkapitalet och därmed främja nuvarande och framtida pensionärers intressen. Utöver det faktiska avkastningsresultatet är också en viktig fråga när det gäller förvaltningen på vilket sätt resultatet har uppnåtts.

Både i Sverige och internationellt används ofta förkortningen ESG, som står för engelskans Environment, Social and Governance, för att beskriva faktorer som bör integreras i förvaltningen. Med ”Environment” avses t.ex. bolagens inverkan på miljö och klimat. Med ”Social” avses frågor som rör socialt ansvarstagande, t.ex. mänskliga rättigheter, arbetstagarrättigheter och likabehandling. Med ”Governance” avses frågor som rör styrningen av ett bolag, t.ex. aktieägares rättigheter och frågor om ersättningar till ledande befattningshavare. I det följande betecknas ESG som miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter, utom när det redogörs för utredningar som har använt begreppet ESG.

Såväl i Sverige som internationellt sker en snabb utveckling när det gäller integrering av miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter i finansiell analys, förvaltningsmetoder, utvärdering och redovisning samt inom finansiell forskning. Institutionella investerares ansvar och möjligheter att bidra till en hållbar utveckling betonas alltmer. Initiativen på området kan t.ex. syfta till att upprätthålla förmånstagarnas förtroende eller till att förbättra riskhanteringen. De kan också syfta till att uppnå högre finansiell avkastning, eftersom sambandet mellan ett bolags hantering av nu aktuella aspekter och avkastningen blir allt tydligare. Första-Fjärde AP-fondernas långsiktiga uppdrag lämpar sig väl för att uppnå en långsiktigt hållbar värdetillväxt genom att beakta frågor som rör miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter i sin förvaltning.

I de lagar som i dag styr hur buffertkapitalet ska förvaltas finns inget uttryckligt krav på att AP-fonderna ska beakta miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter. I förarbetena till lagen om allmänna pensionsfonder anges emellertid att hänsyn till miljö och etik ska tas i placeringsverksamheten utan att avkall görs på det övergripande målet om hög avkastning (prop. 1999/2000:46 s. 76). Det betonas även att AP-fondernas ägande inte ska vara ett närings- eller ekonomiskpolitiskt instrument, men att AP-fonderna genom sin ägarroll bör kunna ”bidra till samhällsintresset” genom att verka för krav på miljöhänsyn och etik (samma prop. s. 84).

Någon närmare vägledning för hur AP-fonderna ska ta hänsyn till miljö och etik i förvaltningen av buffertkapitalet har inte getts av lagstiftaren. Regeringens styrningsmöjligheter när det gäller placeringsverksamheten är starkt begränsade. Skälet till detta är att ett förtroende på så sätt kan upprätthållas för att AP-fondernas medel endast används till nytta för pensionssystemet och pensionstagarna och inte utnyttjas för andra syften, t.ex. närings- eller ekonomiskpolitiska syften.

Samtliga AP-fonder har, trots avsaknad av krav i lag, över tid utvecklat och aktivt arbetat med att införa metoder för att integrera miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter i förvaltningen av buffertkapitalet. Första-Fjärde AP-fonderna samarbetar även sedan år 2007 i ett gemensamt Etikråd. Genom Etikrådet har AP-fonderna utvecklat en gemensam värdegrund som innebär att fonderna ska agera utifrån principerna om engagemang, agerande och krav på förändring med syftet att göra skillnad. Etikrådets arbete utifrån denna värdegrund består främst i att identifiera bolag som kan kopplas till brott mot de internationella konventioner som Sverige har undertecknat och därefter genom bl.a. dialog försöka påverka bolagen att ta itu med kränkningar. Dessutom arbetar rådet med att införa förebyggande system och åtgärder för att förhindra framtida konventionsbrott. Etikrådet deltar även i bransch- och investerarinitiativ i syfte att påverka bolag att öka transparensen och att agera mer ansvarsfullt. Dialog är således AP-fondernas främsta redskap för att påverka bolag i rätt riktning.

Under åren har AP-fondernas arbete inom detta område varit föremål för diskussion och många synpunkter. AP-fondernas arbete på området har bl.a. varit föremål för en särskild utredning, Etik- och miljöutredningen som lämnade betänkandet Etiken, miljön och pensionerna (SOU 2008:107). Utredningens generella omdöme var att AP-fonderna gör ett bra arbete, men att det finns en potential för utveckling och förbättring. De flesta av utredningens förslag kunde omhändertas inom ramen för det nuvarande regelverket. Vissa av utredningens förslag behandlas i departementspromemorian Nya regler för AP-fonderna (Ds 2015:34, se vidare i nästa avsnitt). Även Buffertkapitalsutredningen lämnar förslag om hur etik- och miljöfrågor ska beaktas i förvaltningen av buffertkapitalet.

Regeringen har i den årliga utvärderingen av AP-fonderna vid flera tillfällen beställt fördjupade studier av hur AP-fonderna arbetar med hållbarhetsfrågor. År 2013 gav regeringen konsultbyrån McKinsey & Company i uppdrag att genomföra en fördjupad analys avseende AP-fondernas integration av hållbarhetsfaktorer i förvaltningen (se skr. 2013/14:130 bilaga 9).

I ljuset av den snabba utvecklingen på området och resultatet av tidigare utredningar finns det skäl att överväga hur miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter kan förtydligas i Första-Fjärde AP-fondernas placeringsverksamhet.

7.2 LAGKRAV OM FÖREDÖMLIG FÖRVALTNING GENOM ANSVARSFULLA INVESTERINGAR OCH ANSVARSFULLT ÄGANDE

Promemorians förslag Första-Fjärde AP-fonderna ska förvalta fondmedlen föredömligt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Särskild vikt ska fästas vid hur en hållbar utveckling kan främjas, utan att det görs avkall på det övergripande målet om att fondmedlen ska förvaltas på sådant sätt att de blir till största möjliga nytta för försäkringen för inkomstgrundad pension.

Skälen för promemorians förslag

Varför ett krav i lag?

Det finns flera goda skäl till varför Första-Fjärde AP-fonderna, som statliga myndigheter och förvaltare av statliga pensionsmedel, bör arbeta aktivt med att integrera miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter i förvaltningen. Att beakta dessa aspekter är en del av en modern förvaltningsstrategi för att undvika risker och uppnå högre finansiell avkastning i sammanhang där det finns en positiv korrelation mellan finansiell avkastning och hänsynstagande till hållbarhetsaspekter. Första-Fjärde AP-fondernas långsiktiga placeringshorisont och storleken på förvaltad kapital innebär också att verksamheten lämpar sig väl för att integrera dessa aspekter. En sådan integrering bidrar till att upprätthålla en god trovärdighet för förvaltningen, givet att kapitalet förvaltas till största möjliga nytta för pensionssystemet.

Ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande

Inom institutionell kapitalförvaltning har begreppet ansvarsfulla investeringar (Responsible Investments, RI) kommit att bli allt vanligare. Begreppet används t.ex. i FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (Principles for Responsible Investment, PRI), som är etablerade internationella principer för hur institutionella investerare bör agera för att integrera miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter i förvaltningen och i rollen som ägare verka för ett hållbart företagande. Begreppet har den fördelen att det kan knytas till både investeringar och ägande. I en bestämmelse i lagen om allmänna pensionsfonder om integrering av miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter bör det därför anges att Första-Fjärde AP-fonderna ska vara ansvarsfulla investerare och ansvarsfulla ägare.

I rollen som investerare kan en institutionell investerare välja att t.ex. utesluta bolag som inte lever upp till vissa kriterier, eller välja de bolag som bedöms vara bäst på att bedriva ett hållbart företagande och därmed leverera god avkastning. I rollen som ägare handlar det om att aktivt verka för att bolag förbättrar brister kopplade till t.ex. anställningsvillkor eller miljöförstöring genom att t.ex. använda sin röst på bolagstämma för att stödja en viss inriktning.

Ett krav på att Första-Fjärde AP-fonderna ska förvalta fondmedlen ansvarsfullt innebär att varje fond ska integrera miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter i förvaltningen av kapitalet. Varje fond måste bedöma hur sådan integrering kan ske på bästa sätt, utifrån den valda förvaltningsmodellen. Ett krav i lag innebär inte att lagstiftaren tar ställning till hur stor andel av förvaltningen som ska ske aktivt respektive passivt eller vilken metod för tillvaratagande av sådana aspekter som är den mest effektiva. Ett krav i lag innebär dock att miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter ska beaktas, oavsett förvaltningsmodell.

Första-Fjärde AP-fonderna bör beakta de riktlinjer för hållbart företagande som utarbetats inom t.ex. FN, ILO och EU samt andra riktlinjer och principer för hållbart företagande som Sveriges riksdag ställt sig bakom. Första-Fjärde AP-fonderna bör använda de metoder som bedöms vara mest effektiva för att inkludera sådana riktlinjer bl.a. med beaktande av hur stor ägare Första-Fjärde AP-fonderna är i det enskilda företaget. En fond bör också överväga när det är mest effektivt att agera enskilt och när det är mest effektivt att samarbeta med en eller flera AP-fonder eller andra aktörer för att uppnå önskat resultat.

Hållbar utveckling

Första-Fjärde AP-fonderna bör beakta miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter för att det förväntas förbättra förutsättningarna att utföra uppdraget genom att undvika risker och uppnå en högre finansiell avkastning. Detta bör markeras genom att det i lagen om allmänna pensionsfonder anges att Första-Fjärde AP-fonderna ska fästa särskild vikt vid hur en hållbar utveckling kan främjas.

Med hållbar utveckling avses miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Begreppet rimmar därför väl med kravet på integrering av miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter i förvaltningen.

Första-Fjärde AP-fondernas ramverk för en hållbar utveckling utgörs av:

- Den svenska regeringsformen som bygger på demokrati, grundläggande fri- och rättigheter, alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.
- FN:s internationella konventioner som Sverige undertecknat, om miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt, korruption och inhumana vapen.
- Internationella riktlinjer som Sverige stödjer, till exempel FN:s Global Compact, ILO och OECD:s riktlinjer för multinationella bolag.
- Sveriges ställningstaganden i folkrättsliga frågor

Första-Fjärde AP-fonderna bör särskilt uppmärksamma relevanta forskningsresultat som handlar om samband mellan kapitalförvaltning och en hållbar utveckling.

Föredömlig förvaltning

En föredömlig förvaltning av fondmedlen genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande är förenat med kostnader. Det innebär att Första-Fjärde AP-fonderna måste avsätta tillräckliga resurser för att säkerställa kvalitet i arbetet med ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande, samtidigt som Första-Fjärde AP-fonderna även i detta arbete ska välja så kostnadseffektiva metoder som möjligt för att uppnå resultat.

Första-Fjärde AP-fonderna bör bl.a. delta i nationella och internationella fora för kunskaps- och erfarenhetsutbyte om frågor som rör integrering av miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter i förvaltningen. Genom att visa hur de bedriver en föredömlig förvaltning utan att göra avkall på kravet att förvalta buffertkapitalet till största möjliga nytta för pensionssystemet, kan Första-Fjärde AP-fonderna inspirera fler förvaltare att i sin förvaltning i högre grad beakta miljöaspekter, sociala aspekter och bolagsstyrningsaspekter.

7.3 RIKTLINJER OCH MÅL

Förslag: Första-Fjärde AP-fonderna ska årligen fastlägga en plan för verksamheten. Verksamhetsplanen ska innehålla riktlinjer för placeringsverksamheten inklusive hur fondmedlen ska förvaltas föredömligt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande samt en riskhanteringsplan. I riktlinjerna för placeringsverksamheten ska anges närmare mål för förvaltningen inklusive mål för ansvarsfulla investeringar. Dessa ska vara tidsbestämda och mätbara. Verksamhetsplanen ska också innehålla riktlinjer för ägarstyrningsfrågor.

Bedömning: Eftersom hållbarhetsfrågorna ska utgöra en integrerad del av respektive AP-fonds förvaltning bör lagstiftningen inte i detalj reglera samarbetet mellan AP-fonderna eller hur arbetet ska bedrivas utan detta bör framgå av förarbetena såsom i nuvarande lagstiftning.

Mål

I dag finns inget lagfäst krav på att riktlinjerna för placeringsverksamheten ska omfatta ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. När nu AP-fondslagen moderniseras bör dessa frågor utgöra en integrerad del av investeringsverksamheten och det bör därför tydligt framgå av lagstiftningen. I nuvarande förarbeten framgår att det i placeringsriktlinjerna ska anges hur fonden i placeringsverksamheten ska ta hänsyn till miljö och etik utan att avkall görs på det övergripande målet om hög avkastning (prop. 1999/2000:46 s. 82 f.) men det finns inget krav på att Första-Fjärde AP-fonderna ska fastställa mål för ansvarsfulla investeringar. Att fastställa mål och strategier för hur målen ska uppnås är dock en viktig del i uttolkningen av vad det innebär att leva upp till kravet på föredömlig förvaltning genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Det är genom att granska sådana mål och den uppföljning som ska göras av hur de uppfylls som regeringen och en intresserad allmänhet kan bedöma om Första-Fjärde AP-fondernas arbete på området är föredömligt. Första-Fjärde AP-fonderna bör därför fastställa egna mål för ansvarsfulla investeringar. Målen bör utformas så att de är relevanta, tydliga och uppföljningsbara samt enkla att kommunicera.

Första-Fjärde AP-fondernas ansvar att ange mål och strategier för hur fondmedlen ska förvaltas genom ansvarsfulla investeringar samt en ägarpolicy för ansvarsfullt ägande bör gälla såväl för den egna förvaltningen som vid köp av externa förvaltningstjänster.

Uppföljning

Riktlinjer och mål, inklusive strategier för att uppnå målen, bör redovisas i relevanta styrdokument. Varje AP-fond bör även fastställa på vilket sätt uppföljning ska ske. En AP-fond bör med viss regelbundenhet granska om målen och riktlinjerna alltjämt är relevanta och väl avvägda samt om strategierna för att nå målen har lett till önskat resultat. Resultatet av uppföljningen bör offentliggöras på ett för allmänheten lättillgängligt sätt.

7.4 TRANSPARENS

Förslag: Första-Fjärde AP-fonderna bör gemensamt utforma redovisningsriktlinjer inom hållbarhetsområdet.

Det finns ett stort antal internationella och nationella initiativ för redovisning på hållbarhetsområdet. Det är angeläget att Första-Fjärde AP-fonderna även inom detta område agerar föredömligt, både gemensamt och enskilt, för att överväga vilka redovisningsformer som är mest lämpliga. Även om Första-Fjärde AP-fondernas förvaltningsmodeller kommer att se olika ut, och det därför är naturligt att redovisningsformerna delvis skiljer sig åt, bör det utvecklas riktlinjer för redovisning som gör att deras arbete på området ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande kan granskas och jämföras med varandra. Första-Fjärde AP-fonderna bör därför samverka när det gäller att ta fram riktlinjer för hur de bör redovisa sitt arbete med ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande.

Det är viktigt att Första-Fjärde AP-fonderna är proaktiva och transparenta kring sitt arbete med ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande samt uppnådda resultat på kort och lång sikt. När det gäller transparens bör det emellertid också beaktas att det ibland kan finnas skäl till varför det inte är lämpligt för en AP-fond att vara fullt ut transparent i en viss fråga. Det kan t.ex. handla om en pågående

dialog med ett bolag eller ett känsligt skede i en påverkansprocess. Däremot är det ofta möjligt att i efterhand redogöra för det arbete som utförts och resultatet där av. Det är rimligt att Första-Fjärde AP-fonderna tillämpar samma principer för transparens och att principerna baseras på att Första-Fjärde AP-fonderna ska vara så transparenta som möjligt.

7.5 SAMVERKAN

Bedömning: Första-Fjärde AP-fonderna bör successivt utveckla sin samverkan. Målet bör vara att uppnå ökad effektivitet och kostnadsbesparingar när det gäller föredömlig förvaltning genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande.

Första-Fjärde AP-fonderna samverkar som nämns i avsnitt 7.1 sedan år 2007 genom ett gemensamt Etikråd. I McKinsey & Companys utvärdering av AP-fondernas verksamhet år 2013 görs bedömningen att samarbetet inom Etikrådet fungerar väl, men att Första-Fjärde AP-fonderna bör se över möjligheterna att ytterligare öka samarbetet för att stärka resurser och kompetens inom ESG-området (skr. 2013/14:130 s. 227). Samtliga AP-fonder har under de senaste åren ökat fokus på att integrera ESG-aspekter i förvaltningen och bygga intern expertis. Var och en av fonderna har begränsade resurser för detta arbete, medan flera utländska fonder som Första-Fjärde AP-fonderna jämförts med upplever skalfördelar inom området (större grupper har större möjlighet och kapacitet att arbeta aktivt och systematiskt med integrationen).

Genom att samverka kan Första-Fjärde AP-fonderna fortsätta att delta i nationella och internationella samarbeten för att stärka kunskapsutvecklingen om metoder, redovisningsformer och andra frågor relaterade till ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Första-Fjärde AP-fonderna kan även, när det är relevant, samverka vid köp av tjänster från externa förvaltare. Första-Fjärde AP-fonderna kan även vidareutveckla gemensamma fokusområden för att särskilt analysera hur en viss fråga på bästa sätt kan beaktas i förvaltningen, t.ex. koldioxidutsläpp, arbetsmiljöfrågor, korruptionsrisk eller risk för felvärdering av tillgångar som kan komma att bli s.k. strandade tillgångar.

BILAGA 2: LAGFÖRSLAG – OCH KOMMENTARER

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder)

Förslagen och kommentarerna i denna bilaga ansluter direkt till Tredje AP-fondens remissvar. Tre sidoordnande förslag kommenteras dock enbart i detta dokument. Det gäller en översyn av reglerna om rapportering av värdepappersaffärer inom AP-fonderna (7 kap. 2 § nedan), en ändring i offentlighets- och sekretesslagen som föreslagits i avsnitt 2.16 i Ds 2015:34 samt en fråga om kompensation för ingående mervärdesskatt som uppmärksammades av Buffertkapitalsutredningens i betänkandet AP-fonderna i pensionssystemet, SOU 2012:53.

I Tredje AP-fondens lagförslag finns definitioner av fastighetsbolag, infrastruktur företag, riskkapitalföretag och sidoinvesteringsföretag. Dessa används i ett flertal bestämmelser. De kan övervägas om lagtexten skulle bli mer lättillgänglig om dessa definitioner samlades i en bestämmelse. Tredje AP-fonden har dock valt att behandla definitionerna där de först förekommer eller där de mest naturligt anges.

Chefsjuristerna för Första-Fjärde AP-fonderna har gemensamt arbetat med lagtextfrågor. Skillnaderna mellan fondernas förslag är emellertid sådana att det inte har bedömts ändamålsenligt med en gemensam lagtextbilaga. Det finns med det sagt betydande likheter mellan fondernas lagtextförslag.

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Promemorians förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens kommentar</i>
4 kap. 1 §	4 kap. 1 §	4 kap. 1 §	
Första-Fjärde AP-fonderna ska förvalta fondmedlen på sådant sätt att de blir till största möjliga nytta för försäkringen för inkomstgrundad ålderspension.	Första-Fjärde AP-fonderna ska förvalta fondmedlen på sådant sätt att de blir till största möjliga nytta för försäkringen för inkomstgrundad ålderspension.		Tredje AP-fonden har inte några synpunkter på denna bestämmelse.

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Promemorians förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens kommentar</i>
<p>Den totala risknivån i fondernas placeringar ska vara låg. Fondmedlen ska, vid vald risknivå, placeras så att långsiktigt hög avkastning uppnås.</p> <p><i>Fonderna ska i sin placeringsverksamhet ha nödvändig beredskap för att kunna överföra medel till Pensionsmyndigheten enligt 2 kap. 2 §.</i></p>	<p>Den totala risknivån i fondernas placeringar ska vara låg. Fondmedlen ska, vid vald risknivå, placeras så att långsiktigt hög avkastning uppnås.</p>		
4 kap. 1 a §	4 kap. 1 a	4 kap. 1 a	
	<p><i>Första-Fjärde AP-fonderna ska förvalta fondmedlen föredömligt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Vid förvaltningen ska Första-Fjärde AP-fonderna fästa särskild vikt vid hur en hållbar utveckling kan främjas, utan att göra avkall på det övergripande målet om hög avkastning.</i></p>	<p>Första-Fjärde AP-fonderna ska förvalta fondmedlen föredömligt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Vid förvaltningen ska Första-Fjärde AP-fonderna fästa särskild vikt vid hur en hållbar utveckling kan främjas, utan att göra avkall på det övergripande målet om att fondmedlen ska förvaltas på sådant sätt att de blir till största möjliga nytta för försäkringen för inkomstgrundad ålderspension.</p>	<p>Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7 i remissvaret och 7.2 i alternativet till förarbete.</p>
4 kap. 1 b §	4 kap. 1 b §	4 kap. 1 b §	

Nuvarande lydelse	Promemorians förslag	Tredje AP-fondens förslag	Tredje AP-fondens kommentar
Motsvarar 4 kap. 1 § tredje stycket i nuvarande lag.	<i>Första-Fjärde AP-fonderna ska i sin placeringsverksamhet ha nödvändig beredskap för att kunna överföra medel till Pensionsmyndigheten enligt 2 kap. 2 §.</i>		Tredje AP-fonden har inte några synpunkter på denna bestämmelse.
4 kap. 2 §	4 kap. 2 §	4 kap. 2 §	
<p>Var och en av Första-Fjärde AP-fonderna <i>skall årligen</i> fastställa en verksamhetsplan. <i>Denna skall</i> innehålla riktlinjer för placeringsverksamheten och för utövande av rösträtt i enskilda företag samt en riskhanteringsplan.</p> <p><i>Riskhanteringsplanen skall beskriva de huvudsakliga risker som är förenade med placeringsverksamheten och hur dessa risker skall hanteras. Det skall vidare finnas interna instruktioner för hantering av dessa risker. Riskhanteringsplanen och</i></p>	<p>Var och en av Första-Fjärde AP-fonderna <i>ska varje år</i> fastställa en verksamhetsplan. <i>Verksamhetsplanen</i> ska innehålla riktlinjer för placeringsverksamheten och för utövande av rösträtt i enskilda företag samt en riskhanteringsplan.</p> <p><i>Riktlinjerna för placeringsverksamheten ska innehålla mål för</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. hur långsiktigt hög avkastning kan uppnås och en beskrivning av hur målen ska uppnås,</i> <i>2. hur fondmedlen ska förvaltas föredömligt genom</i> 	<p>Var och en av Första-Fjärde AP-fonderna ska varje år fastställa en verksamhetsplan. Verksamhetsplanen ska innehålla riktlinjer för placeringsverksamheten <i>inklusive hur fondmedlen ska förvaltas föredömligt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande</i> samt en riskhanteringsplan.</p> <p>Riskhanteringsplanen ska beskriva de huvudsakliga risker som är förenade med placeringsverksamheten och hur dessa risker ska hanteras. <i>Det ska vidare finnas</i> interna instruktioner för hantering av dessa risker. Riskhanteringsplanen och</p>	Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7 i remissvaret och 7.3 i alternativet till förarbete.

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Promemorians förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens kommentar</i>
<p><i>instruktionerna skall följas upp löpande.</i></p>	<p><i>ansvarsfulla investeringar enligt 1 a § och en beskrivning av hur målen ska uppnås och hur investeringarna även i övrigt ska ske på ett ansvarsfullt sätt, och</i></p> <p><i>3. hur fondmedlen ska förvaltas föredömligt genom ansvarsfullt ägande enligt 1 a § och en beskrivning av hur målen ska uppnås och hur ägandet även i övrigt ska utövas på ett ansvarsfullt sätt.</i></p> <p><i>Riskhanteringsplanen ska beskriva de huvudsakliga risker som är förenade med placeringsverksamheten och hur dessa risker ska hanteras. Planen ska också innehålla interna instruktioner för hantering av dessa risker. Riskhanteringsplanen och instruktionerna ska följas upp löpande.</i></p>	<p><i>instruktionerna ska följas upp löpande.</i></p>	

Nuvarande lydelse	Promemorians förslag	Tredje AP-fondens förslag	Tredje AP-fondens kommentar
	Samverkan	Samverkan	
	2 a §	2 a §	
Bestämmelsen saknar motsvarighet i nuvarande lagstiftning.	<p><i>Första-Fjärde AP-fonderna ska samverka när det gäller ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande enligt 1 a §. Första-Fjärde AP-fonderna ska</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. utveckla en gemensam värdegrund för förvaltningen av AP-fonderna,</i> <i>2. utveckla riktlinjer för redovisning av hur de förvaltar buffertkapitalet föredömligt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande på ett sätt som är förenligt med 1 a §, och</i> <i>3. anta gemensamma riktlinjer för och gemensamt bedöma vilka tillgångar som inte bör ingå i AP-fonderna.</i> 	Tredje AP-fonden föreslås att förslaget inte genomförs.	Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7 i remissvaret och 7.5 i alternativet till förarbete.

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Promemorians förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens kommentar</i>
	Förbud mot att vara komplementär	Förbud mot att vara komplementär	
	2 b §	2 b §	
Motsvarar 4 kap. 8 § andra stycket i nuvarande lag.	<i>Ingen av Första-Fjärde AP-fonderna får vara komplementär i ett svenskt eller utländskt kommanditbolag.</i>		Tredje AP-fonden har inte några synpunkter på denna bestämmelse.
4 §	4 §	4 §	
Minst <i>trettitio</i> procent av marknadsvärdet av de tillgångar som var och en av Första-Fjärde AP-fonderna innehar <i>skall</i> vara placerade i fordringsrätter med låg kredit- och likviditetsrisk.	Minst <i>tjugo</i> procent av marknadsvärdet av de tillgångar som var och en av Första-Fjärde AP-fonderna innehar <i>ska</i> vara placerade i fordringsrätter med låg kredit- och likviditetsrisk.		Tredje AP-fonden har inte några synpunkter på denna bestämmelse.
Förvärv och innehav av aktier	Förvärv och innehav av tillgångar	Förvärv och innehav av tillgångar	
5 §	5 §	5 §	
Första-Fjärde AP-fonderna får bara förvärva sådana <i>aktier eller andra andelar i företag som är, eller inom ett år från emissionen av dem avses bli,</i>	Första-Fjärde AP-fonderna får, <i>med undantag av det som anges i andra stycket,</i> bara förvärva sådana <i>tillgångar som</i>	Första-Fjärde AP-fonderna får, med undantag av det som anges i andra stycket, bara förvärva sådana	Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.1 i remissvaret.

Nuvarande lydelse	Promemorians förslag	Tredje AP-fondens förslag	Tredje AP-fondens kommentar
<p>upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Denna begränsning gäller inte aktier och andra andelar i</p> <p>1. företag som har till huvudsakligt ändamål att äga eller förvalta fast egendom eller tomträtt (fastighetsbolag), eller</p> <p>2. företag som har till huvudsakligt ändamål att äga och förvalta sådana aktier eller andra andelar i företag som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES (riskkapitalföretag).</p>	<p>är fullt likvida. Med fullt likvida tillgångar avses</p> <p>1. överlåtbara värdepapper och penningmarknadsinstrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller som handlas på en handelsplattform,</p> <p>2. fondandelar som kan lösas in med kort varsel, och</p> <p>3. kontoplaceringar i kreditinstitut eller andra liknande kortfristiga likviditetsplaceringar.</p> <p>Första-Fjärde AP-fonderna får, med de begränsningar som följer av denna lag, förvärva illikvida tillgångar. Med illikvida tillgångar avses tillgångar som inte är fullt likvida.</p>	<p>tillgångar som är fullt likvida. Med fullt likvida tillgångar avses</p> <p>1. överlåtbara värdepapper och penningmarknadsinstrument som är, eller inom två år från emissionen av dem avses bli, upptagna till handel på en reglerad marknad eller som handlas på en handelsplattform eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller som är föremål för annan organiserad handel på kapitalmarknaden.</p> <p>2. fondandelar som kan lösas in med kort varsel,</p> <p>3. kontoplaceringar i kreditinstitut eller andra liknande kortfristiga likviditetsplaceringar, och</p> <p>4. derivatinstrument.</p> <p>Första-Fjärde AP-fonderna får, med de begränsningar som följer av denna lag, förvärva illikvida tillgångar. Med illikvida tillgångar avses tillgångar som inte är fullt likvida.</p>	

Nuvarande lydelse	Promemorians förslag	Tredje AP-fondens förslag	Tredje AP-fondens kommentar
6 §	6 §	6 §	
<p>Var och en av Första-Fjärde AP-fonderna får inneha sådana aktier i svenska aktiebolag som är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige till ett marknadsvärde som uppgår till högst två procent av det totala marknadsvärdet av sådana aktier i bolagen.</p> <p>Vid tillämpning av första stycket <i>skall</i> inte beaktas</p> <p>1. sådana aktier i bolagen som ingår i svenska eller utländska fonder i vilka AP-fonden innehar andelar som inte medför rätt att rösta för aktierna, och</p> <p>2 aktier i <i>fastighetsbolag</i> i vilka fonden innehar så många aktier att röstetalet för dem överstiger tio procent av röstetalet för samtliga aktier i bolaget.</p>	<p>Var och en av Första-Fjärde AP-fonderna får inneha sådana aktier i svenska aktiebolag som är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige till ett marknadsvärde som uppgår till högst två procent av det totala marknadsvärdet av sådana aktier i bolagen.</p> <p>Vid tillämpning av första stycket <i>ska</i> inte beaktas</p> <p>1. sådana aktier i bolagen som ingår i svenska eller utländska fonder i vilka AP-fonden innehar andelar som inte medför rätt att rösta för aktierna, och</p> <p>2. aktier i <i>bolag som har till huvudsakligt ändamål att äga eller förvalta fast egendom (fastighetsbolag)</i>, i vilka fonden innehar så många aktier att röstetalet för dem överstiger tio procent av</p>	<p>Var och en av Första-Fjärde AP-fonderna får inneha sådana aktier i svenska aktiebolag som är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige till ett marknadsvärde som uppgår till högst två procent av det totala marknadsvärdet av sådana aktier i bolagen.</p> <p>Vid tillämpning av första stycket <i>ska</i> inte beaktas</p> <p>1. sådana aktier i bolagen som ingår i svenska eller utländska fonder i vilka AP-fonden innehar andelar som inte medför rätt att rösta för aktierna, och</p> <p>2. aktier i <i>fastighetsbolag och infrastrukturföretag</i>, i vilka fonden innehar så många aktier att röstetalet för dem överstiger tio procent av röstetalet för samtliga aktier i bolaget.</p> <p><i>Med fastighetsbolag avses bolag som har till huvudsakligt ändamål</i></p>	<p>Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.1 i remissvaret.</p>

Nuvarande lydelse	Promemorians förslag	Tredje AP-fondens förslag	Tredje AP-fondens kommentar
	röstetalet för samtliga aktier i bolaget.	<p>att äga eller förvalta fast egendom eller tomträtt (fastighetsbolag).</p> <p>Med infrastrukturföretag avses företag som har till huvudsakligt ändamål att äga, förvalta eller driva anläggningar eller verksamheter som utgör ekonomisk eller social infrastruktur i samhället (infrastrukturföretag).</p>	
7 §	7 §	7 §	
Förvärv av obligationer och andra fordringsrätter	Förvärv av obligationer och andra fordringsrätter	Förvärv av obligationer och andra fordringsrätter	
<p>Första-Fjärde AP-fonderna får endast förvärva obligationer och andra fordringsrätter som är utgivna för allmän omsättning. Denna begränsning gäller inte</p> <p>1. placeringar som syftar till att tillgodose en fonds behov av likviditet, och</p> <p>2. krediter till ett fastighetsbolag, om fonden ensam eller tillsammans med någon eller några av de andra tre AP-fonderna innehar mer</p>	<p>Promemorian innehåller inte något förslag som rör denna bestämmelse.</p>	<p>Första-Fjärde AP-fonderna får endast förvärva obligationer och andra fordringsrätter som är utgivna för allmän omsättning. Denna begränsning gäller inte</p> <p>1. placeringar som syftar till att tillgodose en fonds behov av likviditet, och</p> <p>2. krediter till fastighetsbolag, infrastrukturföretag och vid sidoinvesteringar som avses i 8 a.</p>	<p>Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.1 i remissvaret.</p>

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Promemorians förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens kommentar</i>
än hälften av röstetalet för samtliga aktier eller andelar i bolaget.			
Begränsning av innehav av onoterade instrument	Begränsning av förvärv och innehav av illikvida tillgångar	Begränsning av förvärv och innehav av illikvida tillgångar	
8 §	8 §	8 §	
<p><i>Av var och en av Första-Fjärde AP-fondernas tillgångar, värderade till marknadsvärdet, får högst fem procent bestå av</i></p> <p><i>1. sådana aktier eller andra andelar i riskkapitalföretag som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES,</i></p> <p><i>2. fordringsrätter som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES, och</i></p> <p><i>3. andelar i svenska och utländska fonder som huvudsakligen placerar i sådana aktier eller andra andelar i företag som inte är</i></p>	<p><i>Vid investeringstillfället får maximalt fyrtio procent av det verkliga värdet av var och en av Första-Fjärde AP-fondernas tillgångar bestå av illikvida tillgångar.</i></p>		<p>Tredje AP-fonden har inte några synpunkter på denna bestämmelse.</p>

Nuvarande lydelse	Promemorians förslag	Tredje AP-fondens förslag	Tredje AP-fondens kommentar
<p>upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES.</p> <p>Ingen av Första-Fjärde AP-fonderna får vara komplementär i ett svenskt eller utländskt kommanditbolag.</p>			
8 a §	8 a §	8 a §	
Bestämmelsen är ny	Första-Fjärde AP-fonderna får endast göra placeringar i aktier som inte handlas på en <i>handelsplats eller på en motsvarande marknadsplats utanför EES</i> , genom fond, fastighetsbolag eller företag som har till huvudsakligt ändamål att äga och förvalta sådana aktier (riskkapitalföretag).	Första-Fjärde AP-fonderna får endast göra placeringar i aktier som inte handlas på en <i>sådan</i> marknadsplats som avses i 5 § 1 , genom fond, fastighetsbolag, infrastrukturföretag , företag som har till huvudsakligt ändamål att äga och förvalta sådana aktier (riskkapitalföretag) eller i direkt anslutning till en investering i fond eller riskkapitalföretag (sidoinvestering) .	Bestämmelsen behandlas i avsnitt 6.1 i remissvaret. Förslaget om en hänvisning till 5 § 1 är en konsekvens av förslagen där och syftar också till att förenkla lagtexten.

Nuvarande lydelse	Promemorians förslag	Tredje AP-fondens förslag	Tredje AP-fondens kommentar
9 §	9 §	9 §	
<p>Ingen av Första-Fjärde AP-fonderna får inneha så många aktier eller andra andelar i ett företag att röstetalet för dem överstiger tio procent eller, beträffande sådana riskkapitalföretag som avses i <i>8 § första stycket 1</i>, trettio procent av röstetalet för samtliga aktier eller andelar i företaget.</p> <p>Begränsningen i första stycket gäller inte</p> <p>1. sådana aktier eller andra andelar i fastighetsbolag som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES,</p> <p>2. sådana aktier eller andra andelar i fastighetsbolag som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES och i vilka bolag fonden ensam eller tillsammans med någon eller några av de andra tre AP-fonderna innehade</p>	<p>Ingen av Första-Fjärde AP-fonderna får inneha så många aktier eller andra andelar i ett företag att röstetalet för dem överstiger tio procent eller, beträffande sådana riskkapitalföretag som avses i <i>8 a §</i>, trettio procent av röstetalet för samtliga aktier eller andelar i företaget.</p> <p>Begränsningen i första stycket gäller inte</p> <p>1. sådana aktier eller andra andelar i fastighetsbolag som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES,</p> <p>2. sådana aktier eller andra andelar i fastighetsbolag som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES och i vilka bolag fonden ensam eller tillsammans med någon eller några av de andra tre AP-fonderna innehade</p>	<p>Ingen av Första-Fjärde AP-fonderna får inneha så många aktier eller andra andelar i ett företag att röstetalet för dem överstiger tio procent eller, beträffande sådana riskkapitalföretag som avses i <i>8 a §</i>, trettio procent av röstetalet för samtliga aktier eller andelar i företaget.</p> <p>Begränsningen i första stycket gäller inte</p> <p>1. sådana aktier eller andra andelar i fastighetsbolag, <i>infrastrukturföretag, riskkapitalföretag och vid sidoinvesteringar som inte är upptagna till handel på en sådan marknadsplats som avses i 5 § 1,</i></p> <p>2. sådana aktier eller andra andelar i fastighetsbolag som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES och i vilka bolag fonden ensam eller tillsammans med någon eller några av de andra tre AP-fonderna innehade minst hälften av röstetalet för samtliga aktier eller</p>	<p>Förlagen behandlas i avsnitt 6.1 i remissvaret. Förslagen i punkterna 1 och 4 behandlas dock under separata rubriker.</p>

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Promemorians förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens kommentar</i>
<p>minst hälften av röstetalet för samtliga aktier eller andra andelar i bolaget när aktierna eller de andra andelarna togs upp till handel, och</p> <p>3. andelar i svenska och utländska fonder som inte medför rätt att utöva rösträtt för de aktier eller andra andelar i företag som ingår i dessa fonder.</p>	<p>minst hälften av röstetalet för samtliga aktier eller andra andelar i bolaget när aktierna eller de andra andelarna togs upp till handel, och</p> <p>3. andelar i svenska och utländska fonder som inte medför rätt att utöva rösträtt för de aktier eller andra andelar i företag som ingår i dessa fonder.</p>	<p>andra andelar i bolaget när aktierna eller de andra andelarna togs upp till handel, och</p> <p>3. andelar i svenska och utländska fonder som inte medför rätt att utöva rösträtt för de aktier eller andra andelar i företag som ingår i dessa fonder, och</p> <p>4. aktier som ingick i en AP-fond när de togs upp till handel på en sådan marknadsplats som avses i 5 § 1.</p> <p>Innehav enligt andra stycket 4 får inte utökas efter det att aktierna tagits upp till handel.</p>	
Råvaruderivat	Råvaruderivat	Råvaruderivat	
12 §	12 §	12 §	
<p>Första-Fjärde AP-fonderna får inte placera fondmedlen i optioner, terminer eller andra likartade finansiella instrument med råvaror som underliggande tillgång.</p>	<p>Promemorian innehåller inte något förslag i denna del.</p>	<p>Tredje AP-fonden föreslår att förbudet mot att investera i råvaruderivat tas bort.</p>	<p>Förlaget behandlas i avsnitt 6.3 i remissvaret.</p>

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Promemorians förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens kommentar</i>
Avveckling av vissa innehav	Avveckling av vissa innehav	Avveckling av vissa innehav	
15 §	15 §	15 §	
Om någon av de begränsningar som anges i 6 eller 8-11 §§ överskrids, skall fonden avveckla den överskjutande delen av innehavet så snart det med hänsyn till marknadsförhållandena är lämpligt. Den delen skall dock avvecklas senast när det kan göras utan förlust för fonden. Motsvarande gäller egendom som en fond förvärvat enligt 13 eller 14 §.	Promemorian innehåller inte något förslag i denna del.		Det bör i propositionen tydligt framgå att bestämmelsen endast avser s.k. aktiva överträdelser av gränsen för illikvida tillgångar enligt 4 kap. 8 §.
18 §	18 §	18 §	
Första-Fjärde AP-fonderna får uppdra åt ett värdepappersinstitut eller någon annan kapitalförvaltare, som i sitt hemland står under betryggande tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ, att förvalta fondens tillgångar.	Första-Fjärde AP-fonderna får uppdra åt ett värdepappersinstitut eller någon annan kapitalförvaltare, som i sitt hemland står under betryggande tillsyn av en myndighet eller något annat behörigt organ, att förvalta fondens tillgångar.		Tredje AP-fonden har inte några synpunkter på denna bestämmelse

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Promemorians förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens kommentar</i>
Var och en av Första-Fjärde AP-fonderna skall överlämna en andel av tillgångarna om minst tio procent av marknadsvärdet till förvaltning enligt första stycket.	Promemorians förslag innebär att andra stycket upphävs.		
7 kap. 2 §	7 kap. 2 §	7 kap. 2 §	
<p>Styrelseledamöter och revisorer i AP-fonderna samt de arbetstagare och uppdragstagare hos en fond som styrelsen i fonden bestämmer skall skriftligen anmäla sitt innehav av finansiella instrument som anges i 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument och förändringar i innehavet.</p> <p>Styrelsen bestämmer hur anmälan enligt första stycket skall ske.</p>	Promemorian innehåller inte något förslag i denna del.		<p>Uppgifter om enskildas innehav av och transaktioner med finansiella instrument utgör personuppgifter. Personuppgifter får, om inte något undantag föreligger, enbart behandlas för särskilt i lag angivna syften. När dataskyddsförordningen träder i kraft i maj nästa år kommer personuppgifter enbart få behandlas om det finns stöd i förordningen. Finansdepartementet har remitterat en promemoria om "Skyldighet för vissa offentliga funktionärer att anmäla innehav av finansiella instrument" Ds 2017:21. För funktionärer vid värdepappersinstitut och börser finns delvis andra regler än de som föreslås för offentliga funktionärer. De regler som föreslås för offentliga funktionärer och de som finns för funktionärer vid institut på finansmarknaden är i vissa avseende mer långtgående än de som gäller för AP-fonderna t.ex. vad gäller rapportering för närstående medan de är mer restriktiva i andra avseenden, t.ex. beträffande vilka som kan åläggas anmälningskyldighet. Tredje AP-fonden anser att det finns skäl att se</p>

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Promemorians förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens förslag</i>	<i>Tredje AP-fondens kommentar</i>
			över reglerna rörande rapportering av värdepappersaffärer för funktionärer vid AP-fonderna i ljuset av de krav som följer av dataskyddsförordningen, de förslag som remitterats rörande offentliga funktionärer och de regler som gäller för instituten på finansmarknaden.

FÖRSLAG TILL ANDRA FÖRFATTNINGÄNDRINGAR

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

<i>Nuvarande lydelse</i>		<i>Föreslagen lydelse</i>	<i>AP-fondernas förslag</i>
31 kap. 4 §		31 kap. 4 §	
I annan av en myndighet bedriven upplåningsverksamhet eller affärsmässig <i>utlåningsverksamhet</i> än som avses i 1, 2 eller 3 § gäller sekretess för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.	Promemorian innehåller inte något förslag i denna del.	I annan av en myndighet bedriven upplåningsverksamhet eller affärsmässig <i>utlånings- eller investeringsverksamhet</i> än som avses i 1, 2 eller 3 § gäller sekretess för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.	Tredje AP-fonden anser att det är lämpligt att denna ändring som har föreslagits i avsnitt 2.16 i Ds 2015:34 genomförs. Behovet av sekretess är normalt större inom området för illikvida placeringar. Promemorians förslag medför därför att det är särskilt angeläget att förslaget genomförs.

Kompensation för ingående mervärdesskatt

I Buffertkapitalsutredningens betänkande AP-fonderna i pensionssystemet, SOU 2012:53 föreslogs att AP-fonderna skulle kompenseras för ingående mervärdesskatt, se s. 410 ff. De där anförda skälen för att AP-fonderna ska kompenseras för ingående mervärdesskatt får fortfarande anses vara för handen och påverkas inte av den i promemorian föreslås mer begränsad revideringen av reglerna för AP-fonderna. Tredje AP-fonden anser därför att denna ändring bör genomföras.

Lagtekniskt föreslogs kompensationsrätten regleras i en särskild bestämmelse i den föreslagna lagen förvaltning av pensionsreserven, se SOU 2012:53 s. 64. Med den mer begränsade revidering av reglerna som föreslås i promemorian kan det möjligen lagteknisk vara lämpligare att införa undantaget i förordningen (2002:831) om myndigheters rätt till kompensation för ingående mervärdesskatt. Det skulle förslagsvis kunna genomföras på följande sätt.

1 § Denna förordning gäller myndigheter under regeringen som ingår i den statliga redovisningsorganisationen, om inte Ekonomistyrningsverket beslutar annat enligt 2 §, och för Första-Fjärde och Sjätte AP-fonderna. Förordningen gäller dock inte affärsverken.